Langt, men lekkert om lite (organ)

Vincent Di Marino, Hubert Lepidi
**Anatomic study of the clitoris
 and the bulbo-clitoral organ**
 152 s, tab, ill. Heidelberg: Springer, 2014.
 Pris EUR 100
 ISBN 978-3-319-04893-2

Forfatterne (hvis bakgrunn ikke fremkommer i boken, men som jeg etter internettsøk fant var patolog og professor i anatomi) har skrevet boken med et ambisiøst mål: Å gi kvinner informasjon (om klitoris) og få menn til å forstå kvinner bedre! Etter hvert fremkommer også ønsket om å undervise medisinstudenter, samt diverse medisinske spesialiteter, og et håp om at foto/illustrasjoner kan brukes av helsepersonell til undervisning av kvinner generelt.

Boken er grundig; 152 sider om et organ som måler 3 × 6 millimeter ... Riktignok har de også tatt med i beskrivelsen de to laterale spongjose crura og lansert betegnelsen det bulboklitorale organ. Boken er delt i 17 kapitler – historikk, embryologi, terminologi, klitoris' ytre morfologi, det bulboklitorale organs struktur, mikroskopi, kaverøse strukturers fysiologi, innervasjon, vaskulatur, muskler, ligamenter, imaging. De tre siste kapitlene handler om klitoris' rolle i seksuallfysiologi, genital mutilering og klitoris i kunsten.

Forfatterne har uten tvil gjennomført nitide disseksjoner og mikroskopi av det omtalte organ, godt dokumentert av bilder av god kvalitet både makro- og mikroskopisk, og det er benyttet flere relevante immunhistokjemiske farginger (muskulatur/nerver/kar).

Boken kommenterer ikke menopause-/hormonstatus til relevante preparater, og diskuterer heller ikke hvorvidt menopause har betydning for beskrevne anatomiske forhold.

Språket er lettfattelig, og det er kun enkeltstående eksempler på at forfatterne ikke er primært engelskspråklige. Boken har god innbinding og bra papirkvalitet. Den er svært rikholdig illustrert (fotografier), og layouten er pen. Innholdsfortegnelsen er oversiktlig. Litteraturhenvisningene er spesielle, delvis som fotnoter underveis i teksten og delvis gjengitt alfabetisk helt til slutt, og de er ikke fullstendige. Stikkordregister mangler.

Det historiske kapitlet trekker linjer helt fra 24 000 år f.Kr., så også dette aspektet er grundig behandlet. Til sammenlikning er seksuallfysiologikapitlet bare halvparten så langt, noe som bekrefter at forfatterne er mer opptatt av utseende enn av funksjon.

Konklusjon: Dette er en bok som først og fremst vil være av interesse for anatomer/patologer og dem som er opptatt av medisinsk historie.

Som vanlig gynekolog med sexologisk interesse vil jeg ikke ha nytte av den i min pasientbehandling, og den er overhodet ikke egnet som illustrasjon for pasienter. Studenter vil finne denne boken altfor detaljert og kostbar.

Jone Trovik
 Overlege, Kvinneklivnikken
 Haukeland universitetssjukehus

En hjelp til bedre undervisning

Kathryn N. Huggett, William B. Jeffries, red.
An introduction to medical teaching
 2. utg. 271 s, tab, ill. Heidelberg: Springer,
 2014. Pris EUR 80
 ISBN 978-94-017-9065-9

Denne boken henvender seg til alle som underviser legestudenter, og ambisjonen er først og fremst å gi hjelp til valg av undervisningsformer og praktisk gjennomføring. Den består av 17 korte kapitler skrevet av forskjellige forfattere. Hvert kapittel avsluttes med en referanseliste og noen få spesielle artikler for videre lesing. Det første kapitlet går kortfattet igjennom grunnleggende forhold, som ulike begreper og deres mening. Videre behandles i separate kapitler alle aktuelle læringsformer samt kursplanlegging, evalueringsformer og dokumentasjon av egen undervisning. I mange kapitler inngår konkrete råd om planlegging av undervisningen. Siste kapittel, «Teaching as scholarship», gir praktiske råd om selvutvikling.

To kapitler omtaler undervisning i store grupper, med særlig vekt på den tradisjonelle forelesningen og varianter av den. I de neste kapitlene behandles særtrekk ved smågruppeundervisning og ulike former for studentaktiverende former, som problembasert og teambasert læring. Kapitlene 7 og 8 tar for seg klinisk, pasientnær undervisning og bruk av simulering. Kapittel 9 behandler praktisk laboratorieundervisning, mens kapittel 10 orienterer om teknologiske hjelpemidler. I kapittel 13 presenteres råd om hvordan man planlegger og iverksetter elektive kurs. Kapittel 14 behandler hvordan man kan legge til rette for at studentene kan få erfaring fra globale helseforhold. Ulike evaluerings- og eksamensformer behandles konsist og informativt.

Boken er samlet sett en god blanding av grunnleggende pedagogikk og spesifikke råd til den som skal undervise. Den inneholder stoff som er relevant og nyttig for alle undervisere ved medisinstudier, uansett erfaringsnivå og ekspertise.

Per Brodal
 Professor emeritus, Institutt for medisinske basalfag
 Universitetet i Oslo